

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького інституту
соціальних технологій Університету
"Україна"

Михайло ЧАЙКОВСЬКИЙ

„ 01 ” 09 2025 р.

СИЛАБУС навчальної дисципліни

Повна назва дисципліни (державною мовою)	Фізична терапія при порушеннях діяльності нервової системи
Спеціальність	І7 Терапія та реабілітація
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Рівень освіти	другий (магістерський) рівень
Статус навчальної дисципліни	професійна
Курс і семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (зазначаються відповідно до навчального плану)	Лекції 16 год. практичні 30 год. Самостійна робота 104 год.
Вид індивідуального завдання	реферат
Форма підсумкового контролю	екзамен
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=20715#section-0
Кафедра	Фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури та спорту
Викладач	Крупа Валентина Володимирівна- кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Гуменна Ольга Феодосіївна – викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту
Контактна інформація викладача для консультацій	Телефон інституту: (0382) 70-45-56 Електронна пошта: Кабінет: 37
Анотація навчальної дисципліни	
Мета дисципліни	формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних умінь щодо клінічних проявів, патогенезу, діагностики та сучасних підходів до реабілітації пацієнтів із захворюваннями та ураженнями нервової системи, а також

	розвиток професійних компетентностей, необхідних для планування, реалізації та оцінки ефективності реабілітаційних втручань на різних етапах відновлення з урахуванням принципів доказової медицини та МКФ.
Мета орієнтована на формування компетентностей	<p>ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 07. Здатність працювати автономно.</p> <p>СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних із ними функцій, активності та участі пацієнта за біоцсихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності.</p> <p>СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.</p> <p>СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із обмеженнями повсякденного функціонування, зі складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень.</p> <p>СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.</p> <p>СК 05. Здатність безпечно та ефективно проводити втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи, забезпечувати їх відповідність цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта.</p> <p>СК 06. Здатність провадити професійну діяльність у реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами.</p> <p>СК 07. Здатність планувати, контролювати терапевтичне заняття, хід виконання програми фізичної терапії, аналізувати та інтерпретувати результати втручання, вносити корективи до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.</p> <p>СК 08. Здатність ефективно здійснювати професійну комунікацію, зокрема вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства, надавати підзвітні послуги.</p>

	<p>СК 09. Здатність провадити наукові дослідження у сфері фізичної терапії, використовувати й поширювати найкращі наявні докази у професійній та викладацькій діяльності для поліпшення якості послуг фізичної терапії та освіти.</p> <p>СК 11. Здатність здійснювати рефлексивну професійну діяльність, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>РН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.</p> <p>РН 03. Уміти вибирати й аналізувати інформацію про стан пацієнта.</p> <p>РН 05. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення потреб, порушень функції, активності та участі.</p> <p>РН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.</p> <p>РН 07. Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди.</p> <p>РН 08. Ефективно комунікувати з пацієнтом/клієнтом, встановлювати прямий та зворотній зв'язок для створення та підтримки терапевтичного альянсу.</p> <p>РН 09. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп при складній прогресуючій та мультисистемній патології.</p> <p>РН 10. Визначати наявні ресурси фізичної терапії, встановлювати мету, цілі та завдання втручання.</p> <p>РН 11. Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану.</p> <p>РН 12. Реалізовувати програму фізичної терапії окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів.</p> <p>РН 13. Контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів у межах програми фізичної терапії та окремих занять.</p> <p>РН 14. Коректувати перебіг виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів і динаміки стану пацієнта.</p> <p>РН 15. Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за її наслідки перед суспільством та іншими фахівцями.</p>

Перелік тем навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Фізична терапія та реабілітація при захворюваннях ЦНС

Тема 1. Фізична терапія та реабілітація хворих з інсультом.

Поняття про етіопатогенез ішемічного інсульту. Клінічна картина ішемічного інсульту в залежності від підтипу. Класифікація періодів перебігу ішемічного інсульту. Реабілітаційні програми при ішемічному інсульті під час перебування у відділенні реанімації, відділенні гострих порушень мозкового кровообігу, відділенні нейрореабілітації, в амбулаторних умовах з оцінкою динаміки вогнищевих синдромів (порушення ковтання, мови, рухових, координаторних розладів). Поняття про етіопатогенез геморагічного інсульту. Клінічна картина паренхіматозного, субарахноїдального та шлуночкового крововиливу. Оцінка наявних рухових, координаторних порушень по сучасним шкалам. Реабілітаційні програми для хворих в умовах стаціонарного лікування та в амбулаторних умовах.

Тема 2. Фізична терапія та реабілітація хворих з запальними захворюваннями головного мозку.

Поняття про класифікацію запальних захворювань головного мозку. Оцінка наявності та ступеня вираженості неврологічного дефіциту. Показання та протипоказання для початку реабілітаційних заходів. Оцінка когнітивних розладів, відновлення рівноваги, координації в просторі, особливості масажу. Реабілітація хворих в умовах стаціонарного лікування та в умовах поліклінічного відділення; амбулаторний етап (масаж, терапевтичні вправи, фізіотерапія).

Тема 3. Фізична терапія та реабілітація хворих з захворюваннями спинного мозку.

Захворювання спинного мозку (БАС, гострий мієліт, поліомієліт, сирінгомієлія, мієлопатія). Оцінка наявних неврологічних симптомів, ступінь їх вираженості. Реабілітація в резидуальний період. Вправи, спрямовані на відновлення рухових функцій, м'язових, трофічних розладів. Види масажу, фізіотерапія.

Тема 4. Фізична терапія та реабілітація хворих з демієлінізуючими захворюваннями ЦНС.

Класифікація демієлінізуючих захворювань (розсіяний склероз, гострий розсіяний енцефаломієліт). Основні неврологічні розлади, що спостерігаються. реабілітація під час загострення та в період ремісії. Оцінка динаміки порушень рівноваги, пірамідних симптомів, координації. Рекомендації по оптимізації способу життя.

Змістовий модуль 2.

Фізична терапія та реабілітація при захворюваннях ПНС

Тема 5. Фізична терапія та реабілітація хворих з вертеброгенними рефлексорними та компресійними синдромами.

Класифікація вертеброгенних уражень нервової системи. Механізм розвитку рефлексорних та компресійних синдромів. Принципи реабілітації хворих з вертеброгенною патологією. Лікувальна гімнастика (показання, протипоказання), особливості проведення, дихальні вправи, функціональний тренінг. Вправи пост- та дометричну релаксацію м'язів. Особливості реабілітації в різні періоди реабілітації (адаптаційний, тренувально-корегуючий, стабілізаційний). Фізіотерапевтичні метод в лікуванні вертеброгенних синдромів.

Тема 6. Фізична терапія та реабілітація хворих з з нейропатіями (в т.ч. тунельними) полінейропатіями.

Поняття про невропатії. Етіопатогенез, клінічні ознаки; періоди захворювання. Особливості проведення кінезотерапії, фізіотерапії, масаж в гострому, підгострому, резидуальному періоді. Лікувальна фізкультура в терапії невропатій. Показання та протипоказання до лікувальної фізкультури в гострому, підгострому, відновлювальному періодах.

Тема 7. Фізична терапія та реабілітація хворих з травматичними ушкодженнями периферичних нервів.

Види травматичних ушкоджень периферичних нервів. Клінічна картина невритів, променевого, серединного, ліктьового, сідничого, стегневого, велико- та малогомілкового нервів. Задачі та об'єм реабілітаційних заходів на ранньому відновлювальному, пізньому відновлювальному та резидуальному періоді. Лікування положенням, масаж, фізіотерапія, електротерапія, механотерапія. Визначення болю.

Тема 8. Фізична терапія та реабілітація хворих з больовими синдромами.

Поняття про ноцецептивний та нейропатичний біль. Гострий та хронічний біль, транзиторний, психогенний біль. Рефлексотерапія, лікувальна гімнастика, масаж. Особливості проведення; показання та протипоказання для проведення при гострому та хронічному больовому синдромі. Кінезотерапіювання в разі діагностування хронічних міофасціальних синдромів. Фізіотерапевтичні методи лікування больових синдромів.

**Рекомендовані джерела:
Основна література**

1. Козьолкін О. А., Сікорська М. В., Візір І. В. Нейрореабілітація : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : Запорізький державний медичний університет, 2020. 215 с.
2. Козьолкін О. А., Візір І. В., Сікорська М. В. Фізична терапія в реабілітації пацієнтів із захворюваннями нервової системи : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. 177 с.
3. Сокрут В. М., Синяченко О. В., Сокрут О. П. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: нейрореабілітація : підручник. Слов'янськ : Друкарський двір, 2020. 340 с.
4. Богдановська Н. В., Кальонова І. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії : підручник. Суми : Університетська книга, 2023. 328 с.
5. Вакуленко Л. О., Клапчук В. В. (ред.) Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник. Тернопіль : Укрмедкнига, 2020. 172 с.

Додаткова література

1. Попадюха Ю. А. Сучасні роботизовані комплекси, системи та пристрої у реабілітаційних технологіях : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 324 с.
2. Попадюха Ю. А. Сучасні комплекси, системи та пристрої реабілітаційних технологій : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 656 с.
3. Сучасні технології в нейрореабілітації : навч.-метод. матеріали. Запоріжжя : ЗДМУ, 2023.

**Рекомендовані курси для поглибленого вивчення дисципліни
(неформальна освіта):**

1. Госпітальна оцінка медичних технологій. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=278>
2. Курс «Кейс-менеджмент в процесі реабілітації. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=236>
3. Онлайн курс про безбарєрність у закладах охорони здоров'я. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=220>
4. Реабілітація в системі охорони здоров'я: курс для лікарів. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=211>

5. Документування процесу надання реабілітаційної допомоги на основі МКФ. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=185>

6. Базові засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=184>

Система оцінювання результатів навчання:

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо. За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS. Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру. Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче. Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Накопичування рейтингових балів із навчальної дисципліни:

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЗАЛІКУ

Поточне тестування та самостійна робота										СР	ІНДЗ	Сума	Екзамен
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	МК 1	T5	T6	T7	T8	МК 2				
4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	10	8	не більше 60	Не більше 40

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

*- залік складається у випадку, коли здобувач освіти не набрав необхідну кількість балів для автоматичного заліку, або ж хоче підвищити свій бал.

Шкала оцінювання результатів навчання:

Оцінка за 100-бальною системою			Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрахування.

Комунікаційна політика

Здобувачі освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки та відвідування, перегляд інформації у Viber-групі, у розділі сповіщень на платформі Moodle. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача освіти є робота з дистанційним курсом. Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту кафедри.

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі освіти мають відвідувати лекційні та практичні (семінарські) заняття. Відсутність на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів освіти і поліпшенню іміджу університету (інституту/коледжу). При дистанційній чи змішаній формах організації освітнього процесу відвідуваність занять стає тотожною відвідуваності та активності здобувача освіти (виконанню завдань).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку в установленому порядку.

Бонуси

Здобувачі освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання / до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»; (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання) спеціальності І7 Терапія та реабілітація, яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту, протокол від „28” серпня 2025 року № 1.

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора
з освітньої діяльності
Хмельницького інституту
соціальних технологій

Наталія ЛУЦКЕВИЧ

Завідувач кафедри фізичної терапії,
ерготерапії, фізичної культури і спорту

Людмила КРАВЧУК